

Kunnskapsdepartementet - KD

Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår referanse: 15/01805-1
Arkivkode: 0
Saksbehandler: Erling Lien
Barlindhaug
Deres referanse:
Dato: 08.12.2015

Grunnskoleopplæring i akuttmottak

Den aktuelle asylsituasjonen reiser flere spørsmål knyttet til barn og unges rett og plikt til opplæring. Opplæringsloven er ikke tilpasset den situasjon som er oppstått, og det er nødvendig å foreta endringer i regelverket, jf. nedenfor.

Situasjonen som mange kommuner er oppe i, med raskt etablerte akuttmottak, stor tilstrømming av flyktninger, skaper store utfordringer for kommunene på mange områder. Opplæring for barn i grunnskolealder er en av disse utfordringene. Utgangspunktet for akuttmottakene var at asylsøkere skal oppholde seg der i 2-3 dager. Slik situasjonen er, er det imidlertid eksempler på at asylsøkere blir boende i akuttmottakene i opptil åtte uker. Utfordringen for kommunene er at oppholdstid, hvem som kommer, hvor mange barn og unge som kommer, når de flytter videre til vanlige mottak osv., er uforutsigbart.

Retten og plikten til grunnskoleopplæring er regulert i opplæringsloven. KS viser til tidligere møter med Kunnskapsdepartementet, der man var enige om at det i dagens situasjon er sannsynlig at barn og unge på grunn av saksbehandlingstiden for asylsøknader, blir lenger enn 3 måneder i landet og at de dermed også har rett til grunnskoleopplæring i saksbehandlingstiden. Det innebærer at barna har rett til opplæring både i det omfang og med det innhold som fremgår av opplæringsloven. Nye retningslinjer for retur, gjør det imidlertid noe mer usikkert hvor lang saksbehandlingstiden blir.

Kommunene har plikt til å oppfylle rettighetene til grunnskoleopplæring. For å kunne gjøre dette, er kommunene imidlertid avhengige av en viss forutsigbarhet om botid. En slik forutsigbarhet kan ikke de ankomstprosessene som staten styrer gi i dag. Med stor og uforutsigbar gjennomtrekk i akuttmottakene er det praktisk talt umulig å få til noenlunde forutsigbare og stabile rammer rundt opplæringen, både for elever og lærere. Det gjør det dels umulig å planlegge, og organisere forsvarlig opplæring for barn. Det medfører store praktiske problemer i forhold til hvor mange nye lærere skal man ansette og for hvor lang tid, hvorvidt man skal dispensere fra kompetansekrav for undervisning, hvorvidt det skal ansettes morsmåls lærere, osv. Det vil også være et spørsmål om hvilke andre rettigheter i opplæringsloven kommunene må arbeide med, for eksempel retten til spesialundervisning og sakkyndig vurdering i forhold til dette. Det er en uholdbar situasjon at kommunen må forhold seg til et regelverk som ikke er mulig å oppfylle.

KS har fått mange henvendelser fra kommuner om at fylkesmennene etterspør opplæringstilbud for barn og unge i opplæringspliktig alder som bor i akuttmottak. På bakgrunn av ovenstående ber KS departementet vurdere nødvendige tiltak slik at de rettighetene og pliktene opplæringsloven gir, samsvarer med det som det faktisk er mulig å gjennomføre. Det er etter KS' vurdering sannsynligvis behov for å vedta en hastebestemmelse som gir mulighet til å håndtere situasjonen som har oppstått på en god og praktisk mulig måte.

KS ber om at det umiddelbart igangsettes arbeid for å møte denne situasjonen.

KS vil foreslå at kommunens plikt til å gi opplæring først inntreer når barna er flyttet bort fra akuttmottak.

Med vennlig hilsen

Lasse Hansen
Adm.direktør

Helge Eide
Områdedirektør interessepolitikk

Mottaker	Adresse	Post	Kontaktperson
Kunnskapsdepartementet - KD	Postboks 8119 Dep	0032 OSLO	